

Matan Kaminer: Efter flodvågen: ett svar till Andreas Malm

[Ur [Versos blogg](#), 10 maj 2024. Matan Kaminer är antropolog och föreläser vid Queen Mary-universitetet i London. Är sedan länge aktivist inom Israels radikala vänster. Hans bok [Capitalist Colonial: Thai Migrant Workers in Israeli Agriculture](#) kommer inom kort på Stanford University Press. Översättning från engelska, Göran Källqvist.]

(Som Andreas Malm så kraftfullt har visat är de krafter som är ansvariga för ödeläggelsen av Gaza samma krafter som är ansvariga för klimatkatastrofen. Men av detta följer inte att de krafter som för närvarande leder den väpnade palestinska motståndet också är engagerade i kampen för en delad och beboelig jordglob. Matan Kaminer hävdar att den internationella solidaritetsrörelsen måste diskutera den palestinska politikens skillnader – Versos kommentar.)

Andreas Malms essä på Versos blogg i april¹ gör en kompetent historisk rundtur i östra Medelhavet, och visar att de krafter som är ansvariga för den nuvarande utplåningen av Gaza är samma krafter som har skulden för ödeläggelsen av Derna, de upprepade tillrättavisningarna av Beirut och faktiskt för att spoliera jorden som en för mänskligheten beboelig livsmiljö. Artikeln spränger på ett snyggt sätt sönder teorin om "sionistlobbyn", som försöker ställa USA:s aktiva deltagande i den helveteseld som Israel öser över befolkningen i Gaza i motsättning till den förstnämndas nationella intressen. Genom att koppla samman ekonomi, ideologi och geopolitik, argumenterar Malm på ett övertygande och konsekvent sätt för att motståndet mot Israels pågående brott på Gazaremsan och Västbanken varken ska åtskiljas från den sista desperata kampen för att undvika klimatkatastrofens värsta varianter eller en principfast kamp mot imperiet vars högkvarter finns i Washington DC.

Men att dessa tre kamper behöver förenas leder inte nödvändigtvis – som Malms dundrande avslut-

¹ Andreas Malm, [Ödeläggelsen av Palestina är ödeläggelsen av jorden](#), på marxistarkiv.se.

ning antyder – till slutsatsen att alla de styrkor som samlas mot ödeläggelsen av Palestina är ledare, eller ens möjliga kollegor, under kampen för en delad och beboelig jord. Malm argumenterar på ett bestickande sätt, att de som teoretiserar om ”sionistlobbyn” gör det lätt för sig genom att låtsas att (som en ökad liknelse med ”varg i fårakläder” hävdade) ”om amerikanerna bara visste” vad deras skattepengar användes till så skulle de resa sig mot fortsatt stöd till den amerikanska utposten vid Medelhavet. Men underskattar inte Malm själv hur allvarlig situationen är när han underlåter att notera att de krafter som släppte lös ”al-Aqsaflodvågen” [Toufun al-Aqsa] är helt omedvetna om den verkliga flodvåg som är på väg att översvämma Gaza på samma sätt som den översvämmade Derna?

Malm gör inte detta misstag i den upplysande historiska diskussion som inleder essän. Han klargör att Muhammad Ali, den upproriska ottomanska vicekung som i början av 1800-talet utmanade Storbritanniens herravälde kring Medelhavet, inte var någon vän till massorna eller naturen. Muhammad Ali var medveten om den styrka som britten, tack vare sitt innehav av ångmaskiner, bomull odlad med hjälp av slavar och kolreserver, hade på både det militära och ekonomiska området, och han tvingade därför ner libanesiska bönder i gruvor och deras motsvarighet vid Nilen in i militariserade bomullsplantager och textilfabriker i ett tidigt och imponerande skoningslöst försök till en statligt ledd industrialisering. Det var detta, snarare än några principiella invändningar mot en av fossila bränslen driven kapitalistisk modernisering från Muhammad Alis sida, som fick britten att mobilisera för att tygla honom och börja planera för ett ”litet lojalt judiskt Ulster” i det Heliga landet decennier innan sionismen fick fäste bland Europas judar.

Muhammad Alis regim kan vara ett av de första exemplen på ett fenomen som vänstern har fått många chanser att hantera utan att någonsin lyckas teoretisera ordentligt: rörelser ”mot systemet” som mobiliserar underordnade klassers och nationers rättmätiga ilska för att kämpa mot en internationell övermakt utan att försöka skapa ett alternativ till den kapitalistiska utsugningen av kvinnor, natur och kolonier, eller trots att de givit upp sökandet efter det. Det finns ett överflöd av exempel, från al-Qaida till – enligt vissa – Sovjetunionen under Stalin och hans efterträdare. Med tanke på den roll som ”fördömande av Hamas” spelade i det McCarthyliknande angreppet mot solidariteten med Palestina i stora delar av väst, är impulsen att klart och tydligt stöda palestiniernas rätt att göra motstånd inte bara förståelig utan också lätt för vänsteranhängare att sympatisera med. Men en analys som skyler över den palestinska politikens komplicerade karaktär riskerar att missa chansen att ge ett intellektuellt bidrag till denna kamp.

Malm citerar ur den skarpa analys av sionismens roll som imperialistiskt ombud som görs i dokument från Islamska jihad, Hamas’ underordnade partner både i Gazaremsans styre och under genomförandet av Toufan al-Aqsa. Han citerar inte den barnsliga antisemitismen i det ökända Hamasavtalet,² kanske på grund av att detta dokument enligt många förmenande har ersatts av 2017 års Allmänna principer³ – ett mycket mer tilltalande om än knappast revolutionärt dokument. Mer problematiskt är att Malm bortser från att Hamas’ deltar i olika sorters fossil kapitalism som går mot systemet. Som en återspeglning av sin rival, Abrahamavtalen, finansieras ”motstånd saxeln” givetvis med iranska oljeprofiter. Dess internationella sponsorer, Ryssland och det mer avlägsna Kina, grundar sin oheliga symbios på utvinning av fossila bränslen, i det förstnämnda fallet, och en skenande, exportorienterad industriproduktion i det sistnämnda. Med tanke på det globala nord

2 [The Covenant of the Islamic Resistance Movement](#), 18 augusti 1988.

3 [Middle East Eye](#), 2 maj 2017.

oanständiga hyckleri avseende koldioxidutsläpp i syd, så är det förvisso rimligt att kräva att palestinierna ska få sin rättmätiga del av all eventuell ny utvinning av fossila bränslen i Medelhavet. Men Malm har i flera år vältaligt hävdad att all ny utvinning måste stoppas – fullständigt. Finns det någon anledning att betvivla att Gazas härskare, om de fick chansen, inte ivrigt skulle ansluta sig till sina grannar i en mycket lönsam men ohållbar utvinning – precis som Hizbollah gjorde när de gav grönt ljus till avtalet som delade upp gasfälten längs havsgränsen mellan Libanon och Israel?⁴ Hur kan vi på samma sätt bortse från den roll som har spelats av den enorma mängd pengar från fossila bränslen som under de senaste två decennierna, med israeliskt godkännande, har överförts från Qatar för att stabilisera Hamas' icke valda styre över Gaza?⁵

Dessa överväganden antyder att det kan vara värt att återvända till det snarstuckna vänsterbegreppet från kalla kriget, ”kritiskt stöd”. Med all aktning för en del vänsteranhängares anmärkningar,⁶ så innebär inte solidaritet med palestinierna – upp till och inklusive stöd till väpnad kamp – nödvändigtvis ett allmänt godkännande av allt som alla palestinier gör i befrielsens namn. Malm hävdar att Israel inte skulle ha reagerat mindre mordiskt på angreppet i oktober, om Hamas bara hade riktat in sig på militära mål. Det kan mycket väl stämma, men det finns förstås ingen möjlighet att veta det. Men varför i hela världen skulle detta vara det viktigaste kriteriet i vår utvärdering av beslutet att rikta in sig mot civila? Istället kan vi fråga oss vilket budskap avrättningarna och kidnappningen av dussintals migranter från Thailand, Nepal, Tanzania, Eritrea, Darfur och Kina ger till massorna i det globala syd? Vad ska kvinnor och unga i Palestina och på andra ställen lära sig av att man – genom att förneka, minimera eller säga ”hur är det med...” – underförstått tolererar mord på barn och gamla och våldtäkt?⁷ Och vilken effekt kunde lördagsmorgonens vilda framfart genom de utfattiga bostadsområdena i Sderot och Ofakim förväntas få utöver att driva den mizrahijudiska arbetarklassen – en avgörande del i varje avkoloniserande koalition – ännu djupare i armarna på Israels yttersta höger? Om Toufan al-Aqsa ska bli mönster för framtidens uppror mot systemet – som den mycket väl kan bli, och som Malm anser att den borde bli – vilken är då innebörden för möjligheten att bygga en rörelse som inte bara är *mot* USA-imperialismen utan också *för* upprättandet av en global, antirasistisk, befriande ekosocialism?

Utesluter vi – genom att utropa att vi ”står med motståndet” (alltså Hamas) – slutligen inte möjligheten att palestinierna själva skulle kunna föredra alternativa metoder om man frågade dem? Jag ifrågasätter inte att Hamas och dess militära strategi för närvarande är populära, vilket är påtagligt om än inte alls allmänt bland palestinier.⁸ Båda förefaller stödas mest på Västbanken, som jämrar sig under ett systematiskt program för etnisk rensning som genomförs av bosättarmiliser och Israels försvarsstyrkor (IDF) alltmedan den Palestinska myndigheten (PA) bara tittar på. Stödet är lägre,

4 [Hezbollah's Stance on the Maritime Deal](#), *Sada*, 10 januari 2023.

5 [After 18 years, Hamas and Palestinian factions 'ready' for municipal elections in Gaza](#), *The New Arab*, 23 september 2023.

6 Jag tänker i synnerhet på Jodi Deans uttalande, också på [Versos blogg](#), att ”Hamas stöds av hela den organiserade palestinska vänstern”. Det säger sig själv att varken detta felaktiga uttalande eller något annat hon har sagt kan rättfärdiga att hon har stängts av från att undervisa på högskolorna Hobart och William Smith. Bland de andra fördärvliga konsekvenserna av den sorts McCarthyliknande förtryck som hon har utsatts för är att det skadar en öppen och seriös debatt inom vänstern.

7 Även här är ett ansvarsfullt svar från vänstern på lögnerna och överdrifterna av Hamas' hemskheter inte att rätt och slätt förneka dem, utan att åter förbinda sig att kritiskt undersöka sanningen.

8 Om inget annat anges härleds mina påståenden om den palestinska allmänna opinionen från resultaten från [dena opinionsundersökning](#), som genomfördes i början av mars av Palestinskt centrum för politisk forskning och opinionsundersökningar.

men fortfarande högt på Gazaremsan, vars invånare betalar ett ofattbart pris för detta motstånd. Bland Israels två miljoner palestinska medborgare, vars envisa kamp för *sumoud*⁹ [motståndskraft] har blivit avsevärt svårare genom den allt snabbare fascistiseringen av det israeliska samhället sedan angreppet, är ännu lägre, och ledningen för Israels demokratiska front för fred och jämlikhet – det största palestinskt dominerade vänsterpartiet någonstans – har också tydligt fördömt angreppet mot civila.¹⁰ Och även om jag inte har sett några undersökningar som har försökt skilja mellan stöd för väpnat motstånd eller för attackerna den 7 oktober i allmänhet och stöd till våld mot civila i synnerhet, så finns det starka journalistiska bevis på att många palestinier blivit upprörda av de grymheter som begicks denna dag.¹¹

Ett kvantitativt mått på längtan efter ett annat sätt bland palestinier är Marwan Barghoutis varaktiga popularitet. I opinionsundersökningar både före och efter oktober besegrade kandidater som identifieras med Hamas med lätthet PA:s ledare Mahmoud Abbas och hans ombud, men när man tar hänsyn till Barghoutis kandidatur så slår han enkelt båda. Visserligen är Barghouti något av en politiskt värdelös person eftersom han har suttit fängslad och i princip isolerad i mer än 20 år. Men det är rimligt att tolka ett stöd för hans hypotetiska kandidatur som å ena sidan ett tecken på ett försvar av väpnad kamp, och å den andra ett avvisande av Hamas' messianism, auktoritarism och sekteristiska manipulationer. Det vore att sträcka sig för långt att beteckna Barghouti som en symbol för feminism, socialism eller kamp mot klimatkatastrofen, men det är kanske värt att nämna att alla dessa ideal – som både Hamas och Fatah i bästa fall är likgiltiga inför – har ett starkt, grundläggande och organisatoriskt stöd bland palestinier.

Ingen som läser Versos blogg behöver ytterligare en påminnelse om det katastrofala nederlag som vänstern har lidit över hela världen sedan 1970-talet, men det finns där, i all sin deprimerande fullhet. Det faktum att det palestinska motståndet inte leds av en sekulär, demokratisk kraft som PFLP, utan av en auktoritär rörelse vars geopolitik är mot systemet men varken internationalistisk eller revolutionär, är ännu en obehaglig påminnelse om detta faktum. Det är ingen eftergift till sionismen eller imperialismen att hålla ett kritiskt avstånd till detta ledarskap och samtidigt ge vårt orubbliga stöd till Palestinas befrielse. Det är i själva verket vår plikt mot den fortfarande möjliga framtid där försvaret av jorden och försvaret av Palestina är orubbligt sammansvetsade.

9 [On the Meaning of Sumoud](#), *The Palestine Chronicle*, 30 mars 2019.

10 [Israels kommunistiska parti](#), 11 oktober 2023.

11 ['People Are Constantly Cursing Sinwar': Gazans Opposing Hamas Are Sure They're the Majority](#), *Haaretz*, 1 april 2024.